MAATALOUS

Nyt on varsin hyvä sato, tiheät nurmet eivät ole korsiintuneet. Viileä sää on edesauttanut laatua. **ETELÄ-POHJANMAAN TUOTANTONEUVOJA SARI PERÄLÄ, VALIO**

Syysrapsin kylvöä suunnitteleva: toimi nyt

”Syysöljykasvien kylvöön on tänä vuonna loistomahdollisuudet”, halikkolaisviljelijä muistuttaa.

MARKKU VUORIKARI

Peter Fritzén esitteli maanantaina Hans Langhin pellolla Kaarinan Piikkiössä kasvavaa komeaa syysrapsia.

Varhain käynnistynyt kasvukausi lupaa hyvää syysrapsin kannalta. Moni pääsee korjaamaan syysvehnää ja aikaisia ohria niin hyvissä ajoin, että sen jälkeen ehtii kylvää syysöljykasvin.

”Syysrapsilla on nyt tuhannen taalan paikka”, halikkolainen maanviljelijä **Olli-Pekka Ruponen** sanoo.

Hän muistuttaa, ettei asiaan voi herätä vasta puintiaikaan, vaan siemenet ja lannoitteet pitää hankkia valmiiksi hyvissä ajoin.

Puinnin ja kylvön välillä ei voi aikailla yhtään, sillä varhainen kylvö on syysrapsin talvehtimisen kannalta ratkaisevaa.

Hyvä esikasviarvo

55 vilja- ja 15 öljykasvihehtaaria viljelevä Ruponen kylvi ensimmäisen syysrapsinsa 2009. Yhteensä kasvia on ollut kylvössä neljänä vuonna. Viime syksynä kylvö ei onnistunut muiden kiireiden takia.

Joka kerta rapsi ei ole talvehtinut kunnolla. ”Neljänä vuonna olen kylvänyt ja kolmena korjannut.” Parhaana vuonna satoa tuli yli 4 000 kiloa hehtaarilta.

Huonoinakin satovuosina syysrapsista on ollut hyötyä. ”Sillä on mahtava esikasviarvo. Varsinkin Etelä-Suomen savisilla mailla syysrapsi on selvästi kevätrypsiä parempi, koska sillä on juurimassaa paljon enemmän. Syysöljykasvin jälkeen maan vesitalous pelaa.”

Syysrapsi jättää seuraavalle kasville myös typpeä, vaikkei typensitoja olekaan.

10.8. takaraja

Ruponen pitää elokuun 10. päivää takarajana syysrapsin kylvölle. ”Joku pitää nyrkkisääntönä elokuun 18. päivää, mutta se on liian myöhäinen.”

Hän kertoo oppineensa asian kantapään kautta. ”Aikaisuus on kaiken A ja O. Se on vaan uskottava. Kaikkien ei tarvitse tehdä samoja virheitä.”

Viimeisen päälle

Syysrapsia ei voi viljellä vasemmalla kädellä, vaan kaikki pitää tehdä viimeisen päälle, kuten sokerijuurikkaalla, Ruponen korostaa.

Kasville ei kannata valita savisimpia lohkoja, sillä muokkauskerros on saatava tasaiseksi.

Ruposen mielestä pellon ei tarvitse olla kalteva. Metsälohkoa ei kannata valita, sillä rapsi maistuu riistalle mainiosti.

Ruponen suosittelee kyntöä. Kevyemmillä mailla hyvä kultivointi saattaa riittää.

”Syysrapsi ei siedä minkäänlaista kilpailua, ei sänkeä, jääntiviljaa eikä rikkakasveja.” Jos kilpailua on, kasvi alkaa kasvaa pituutta, kasvupiste nousee liian ylös ja talvehtiminen vaarantuu.

Harva kylvö

Ruposen mielestä kannattaa asennoitua jo valmiiksi siihen, etteivät kaikki taimet talvehdi.

Hän tavoittelee syksyllä tiheyttä 60 tainta neliömetrillä. ”30 tainta neliöllä ei keväällä ole katastrofi. Jos niitä on suhteellisen tasaisesti, luvassa voi silti olla jättipotti.”

Ruponen suosittelee kylvämään riskien tasaamiseksi ainakin kahta lajiketta.

Suomen Talousseuran neuvoja **Peter Fritzén** mainitsee Vectran, Thorinin, Pioneer Maximuksen ja Excaliburin talvenkestävinä lajikkeina.

Tosin viime talvi oli säänvaihteluineen niin hankala, ettei mikään lajike ollut takuuvarma.

Myös Fritzén korostaa aikaista ja riittävän harvaa kylvöä sekä jääntiviljan poistoa.

”Jos ei käytetä puolikääpiöivää lajiketta, korrensäädettä on hyvä käyttää syksyllä, ettei kasvi veny liikaa”, Fritzén sanoo.

Tarvitsee syksyllä typpeä

Järki lanta -hankkeen projektikoordinaattori **Kaisa Riiko** muistuttaa, että syysöljykasvien viljelyedellytykset ovat paranemassa.

Syysrapsi tarvitsee syksyllä paljon typpeä. Tällä hetkellä sitä saa antaa 30 kiloa, mutta uusi ympäristöohjelmaehdotus nostaa syksyllä annettavan typen ylärajan 50 kiloon.

”50 kilon raja ei ole vielä voimassa, mutta syysrapsin viljelyä kannattaa jo alkaa kokeilla.”

Monella on huonoja kokemuksia kevätöljykasveista, ja peittausaineiden kieltäminen vaikeutti niiden viljelyä entisestään.

Uusia peittausaineita on tulossa, Riiko kertoo. Syysöljykasvit ovat niitä odottaessa hyvä ratkaisu. Ne kehittyvät keväällä niin nopeasti, etteivät tuholaiset ehdi mukaan.

Syysrapsi on tervetullut myös kotimaisen valkuaisomavaraisuuden kohentajana.

SATU LEHTONEN

MITEN LUODAAN VAHVA KASVUSTO

Olli-Pekka Ruposen vinkit syysrapsille

1. Kylvä aikaisin.
2. Anna syksyllä niin paljon typpeä kuin luvallista.
3. Torju rikkakasvit syksyllä.
4. Tarkkaile etanoita ja torju ne tarpeen vaatiessa. Ne voivat aiheuttaa täydellisen tuhon.

SATU LEHTONEN

Kaisa Riiko ja Olli-Pekka Ruponen rohkaisevat viljelijöitä kokeilemaan syysrapsia.

Lietelanta sopii hyvin syysrapsille

Syysrapsia kylvävän viljatilan kannattaa kokeilla sen lannoitteena lietelantaa, jos sitä on käytettävissä, Järki lanta -hankkeen projektikoordinaattori **Kaisa Riiko** suosittelee.

Kun lantaa levitetään keväällä tai syksyllä, varsinkin savimailla on pohjamaan tiivistysmisriski. Loppukesällä, syysrapsin kylvöaikaan, pohjamaa on kuivimmillaan ja kestää hyvin painetta.

Siihen aikaan myös urakoitsijoita on helppo saada.

”Toivoisin, että mahdollisimman moni viljatila kokeilisi lietettä ja sikatilat tarjoaisivat sitä”, Riiko sanoo.

SATU LEHTONEN

MARKKU VUORIKARI

Viileä sää on löysännyt hieman korjuutöiden aikataulua. Ensimmäistä säilörehusatoa korjattiin maanantaina Hajalassa, Salon Halikossa.

Säilörehun korjuussa vilkkain viikko

Säilörehun ensimmäisen sadon korjuu on lähtenyt käyntiin pääosin reippaasti.

”Varsinais-Suomessa säilörehua on tehty jo viime viikolla”, kertoo Pro Agrian asiantuntija **Anu Ellä**.

Monin paikoin korjuutöihin päästiin viikonlopun aikana. Pääkorjuuaika on Lappia lukuunottamatta tällä viikolla.

Viileämpi sääjakso ilman kovia sateita on lisännyt korjuun pelivaraa. D-arvon kanssa ei ole tarvinnut tuskailla.

”Nyt on varsin hyvä sato, tiheät nurmet eivät ole korsiintuneet. Viileä sää on edesauttanut laatua”, kehaisee Valion Etelä-Pohjanmaan tuotantoneuvoja **Sari Perälä**.

Tuotantoneuvojat kuvaavat ilmapiiriä yleisesti ottaen levolliseksi. ”Vaikka tulisi sateita, paniikkia ei vielä ole”, toteaa Pohjolan Maidon tuotantoneuvoja **Pekka Petäjäsuvanto**.

Oulun yläpuolella viileyttä on piisannut yli tarpeen, minkä seurauksena korjuut viivästyvät.

Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla monet pellot on jo korjattu. Pohjois-Satakunnassa säilörehua tehdään selvästi myöhemmin. Keski-Suomessa on ollut vaihtelevaa ja sateisilla alueilla korjuu on viivästynyt.

Apila reipastui, voikukka villiintyi

Apiloiden kasvu on lähtenyt kankean alun jälkeen hyvin käyntiin. ”Apilat ovat olleet hyvässä vauhdissa, vaikka alkuun oli kylmää ja ne jurottivat”, Ellä kertoo.

”Sinimailaset kärsivät talvituhoja. Toukokuun alussa näytti jo pahalta, mutta ne ovat lähteneet uudestaan kasvuun.”

Voikukka on ottanut eteläs-sä ilon irti otollisista keleistä. Sekä Ellä että Valion Varsinais-Suomen tuotantoneuvoja **Rikard Westerlund** kertovat, että voikukkaa on näkynyt pelloilla tavallista enemmän.

Viime kesän kuivuus on hyydyttänyt timotein kasvua. Monin paikoin kasvustossa on ollut aukkoja. Myös hallavaurioita on tavattu siellä täällä.

Tämä on laskenut Varsinais-Suomen tilojen sato-odotuksia.

”Paikkauskylvöä voisi harkita korjaustoimenpiteenä”, Westerlund ehdottaa.

Useat viljelijät ovat lähteneet tavoittelemaan kolmea satoa. Tilat ovat päässeet aikaisin lannoittamaan ja ajoissa kevätkorjuuseen.

Perälä arvioi, että yli puolet Etelä-Pohjanmaan tiloista tähtää kolmeen satoon. Myös pohjoisempana kolmas sato kangastelee viljelijöiden mielessä.

”Kolmeen satoon pyrkii keskimääräistä useampi, kuten viime kesänäkin”, Petäjäsuvanto mainitsee.

TUULIKKI VIILO

Teppo Himasen ensimmäinen säilörehusato on pian tallessa. Suotuisa alkukesä on saanut monet viljelijät yrittämään kolmen sadon korjuuta.

Hukkakauran torjunnalla on jo kiire

Aikaisin kylvetyillä lohkoilla on tarkkailtava hukkakauran torjunnan tarvetta jo nyt, tarkastaja **Jari Poikulainen** Elintarviketurvallisuusvirasto Evirasta sanoo.

”Viikonloppuna huomasin Loimaalla ensimmäisen vehnäpellon, jossa hukkakauran torjunnalla alkaa olla kiire. Isoimmat hukkakaurat olivat jo korren kasvun alussa.”

Paras kemiallisen torjunnan ajankohta hieman vaihtelee torjunta-aineesta riippuen, mutta käsittely on tehtävä hukkakauran pensomisen lopulla ja viimeistään aikaisella lippulehtiasteella.

”Hukkakauran torjunta-aineen määrässä ei saa koskaan nuukailla. Se on säästämistä aivan väärässä paikassa.”

Käsittely on hyvä ajoittaa niin, ettei viljelykasvi peitä liikaa, sillä kaikki hukkakaura-aineet tehoavat vain lehtien kautta ja ruiskutusnesteen on saavutettava hukkakauran lehdet. Öljykasveilla torjunta tehdään hukkakauran pensomisen lopulla.

Syysviljat ovat nyt jo tähkällä ja kemiallinen torjunta on myöhäistä.

Mikäli hukkakaura ehtii röyhylle vähänkään, on kemiallinen torjunta myöhäistä. Silloin voidaan turvautua vain käsin kitkentään tai kasvuston niittoon, jos hukkakauraa on niin paljon ettei kitkentä ole mahdollinen vaihtoehto.

Kitkentä on tehtävä pikaisesti heinäkuussa, sillä osa hukkakauran siemenistä on itämiskykyisiä jo kaksi viikkoa röyhylle tulosta. Kitkentä pitää myös toistaa, mieluiten 2–3 kertaa noin viikon välein.

”Kehottaisin kaikkia tekemään enemmän kemiallista torjuntaa, sillä kitkentäurakasta tulee hyvin helposti ylivoimainen ja se on aikaa vievää”, Poikulainen toteaa.

Hukkakaura-ala on lisääntynyt Suomessa tasaisesti noin 0,5 prosenttia vuodessa. Nyt hukkakauraa tavataan 17 prosentilla maan viljelyalasta.

TUURE KIVIRANTA

Maitotuen loppuerä maksuun

Maaseutuvirasto alkaa maksaa jälkierää viime vuoden maidon tuotantotuesta perjantaina.

Lopulliset tukitasot säädetään vuosittain. Asetus C-tukialueen lopullisista tukitasoista tuli voimaan viime viikolla, AB-tukialueen lopulliset tukitasot säädettiin jo aikaisemmin keväällä.

Viime viikolla voimaan tulleessa asetuksessa nostettiin myös C-tukialueella tukeen oikeuttavien litrojen osuutta kaikista tilakohtaisen maitokiintiön ylittäneistä litroista niin, että tilakohtaisen kiintiön ylittäneistä litroista 70 prosenttia saa tuen viime vuoden kolmelta ensimmäiseltä kuukaudelta ja muilta kahdeksalta 50 prosenttia.

AB-tukialueella tilakohtainen maitokiintiö ei ole rajoittanut tuen maksua.

MT

Maidon tuotantotuki 2013
Enimmäismäärä alueittain

Alue	Tuki, senttiä/litra
Ulkosaaristo, A ja B	4,1
Manner-Ahvenanmaa	4,1
Muu A- ja B-alue	2,9
C1	8,0
C2	8,6
C2-pohjoinen ja saaristo	9,9
C3–P1	12,9
C3–P2	14,6
C3–P3, P4	17,2
C4–P4	21,9
C4–P5	31,1

Lähde: Mavi

MAATALOUDESTA LYHYESTI

Toukat ahneina Ruotsissa

Kaakkois-Ruotsi on joutunut toukkien hyökkäyksen kohteeksi. Leudon talven takia runsaasti lisääntyneet hallamittarin toukat ovat paikoin syöneet hedelmäpuut paljaiksi.

”En ole aiemmin nähnyt vastaavaa rynnäkköä”, puistoinsinööri **Anne-Lena Werner** kertoo ruotsalaiselle SVT:lle.

Paljaat puut eivät onneksi ole kuolleet, mutta tämän vuoden hedelmäsato jää niukaksi. Ensi vuodenkin sato on vaakalaudalla, koska sen perusta luodaan nyt.

Rakennuksen neliöt maksavat

Jordbruksverket vertaili ruotsalaisen, saksalaisen ja irlantilaisen lihakarjakasvattamon rakennuskustannuksia. Vertailu osoitti, että suuri lattiapinta-ala eläintä kohden tulee kalliiksi.

Pinta-alaan vaikuttaa kuitenkin vertailun mukaan enemmän kasvattamon tyyppi kuin kansallinen lainsäädäntö.

Ruotsissa eläimillä on normaalisti tilaa minimivaatimuksia enemmän. Panostaminen eläinten hyvinvointiin ja hyvin toimivaan kasvattamoon kuitenkin nostaa kustannuksia verrattuna Saksaan ja Irlantiin.